

tuawest

Technische Universitaire Alliantie voor
economische transformatie in West-Vlaanderen

JAARVERSLAG

2017

Beste lezer,

In het voorjaar van 2015 werd de Technische Universitaire Alliantie voor economische transformatie in West-Vlaanderen formeel opgericht. Het inzetten op een versnelde transformatie naar een kennisgedreven economie in West-Vlaanderen is haar voornaamste doelstelling. TUA West vormt vandaag een belangrijke actor binnen onze provincie en een katalysator om de diverse kennisactoren te laten samenwerken. Dat laatste is zeer belangrijk, want samenwerken is het nieuwe concurreren. De markt wordt complexer en ieder heeft er baat bij om samenwerkingen te realiseren. Door de krachten te bundelen versterkt niet alleen het economische weefsel in West-Vlaanderen, ook de kennisinstellingen zelf kunnen zich zo verder ontwikkelen en profileren.

Jean de Bethune
Gedeputeerde voor Economie

INTRODUCTIE	1
ORGANISATIE	2
Statuut	2
Doel.....	2
Zetel	2
STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	3
Doelstelling 1: Krachtenbundeling in West-Vlaanderen	3
Doelstelling 2: Bruggen bouwen tussen kennisactoren en kmo's in West-Vlaanderen.....	4
INTERNE STRUCTUUR	6
Raad van bestuur	6
Directiecomité.....	7
Strategische Werkgroep Hoger Onderwijs.....	8
Schematische verhouding TUA West – POM	9
Werkgroepen en overleg	10
Organogram TUA West	11
ACTIVITEITEN	12
Bruggen bouwen	12
Valorisatie	14
PROJECTEN	16
Interreg Vlaanderen-Nederland	16
Interreg France-Wallonie-Vlaanderen.....	20
EFRO	23
CONTACTINFORMATIE	30
ORGANISATIEGEGEVENS	30

Glossarium

AEI	Agence pour l'Entreprise & l'Innovation
AGF	Aardappelen, Groente en Fruit
B2B	Business to business
BOD	Belgian Offshore Days
DEME	Dredging, Environmental & Marine Engineering
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EG	Expertengroep
ESIF	Europees structuur- en investeringsfondsen
FvT	Fabrieken voor de Toekomst
GIP	Grensinformatiepunt
GTI	Geïntegreerde Territoriale Investering
HBOS	Hoger Beroepsonderwijs
HZ	Hogeschool Zeeland
I4.0	Industry 4.0
IBC	Industrieel Begeleidingscomité
kmo	Kleine en middelgrote ondernemingen
LED	Laagdrempelig Expertise- en Dienstverleningscentrum
mkb	Midden- en kleinbedrijf
NFID	Nord France Innovation Développement
OC West	Ondernemerscentra West-Vlaanderen
OIP	Open Innovatieplatform
OWI	Offshore Wind Infrastructure Application Lab
POM	Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij
PWO	Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek
UCR	University College Roosevelt
VKC	Vlaams Kunststofcentrum
VLAIO	Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLOC	Vlaams Luchtvaartopleidingscentrum
WWK	Warmtekrachtkoppeling

Introductie

Beste lezer,

Het doet ons plezier dat u dit jaarverslag ter hand neemt. We hebben ons best gedaan om op een bondige, zij het toch afdoende manier, toelichting te geven bij het afgelopen jaar. We beseffen dat jaarverslagen niet de meest uitnodigende lectuur zijn, maar hopen dat we met dit verslag alvast een beeld kunnen schetsen van onze werking. Misschien kunnen we u zelfs voldoende *triggeren* om onze werking van nabij te blijven volgen?

Zeggen dat 2017 een bewogen jaar is geweest voor TUA West, is een understatement. 2017 was een jaar van nieuwe uitdagingen, afscheid nemen van vertrouwde gezichten, onthalen van nieuwe teamleden, kennismaken met vele nieuwe stakeholders, *brainstorms* en *brainwaves* en geüpdatete actieplannen. Het was helaas ook het jaar van enkele computerstoringen, internetpannes en zelfs een inbraak. Het was echter vooral het jaar van nieuwe opportuniteiten en mogelijkheden, samen groeien met het team waarin iedereen ondertussen zijn eigen plekje heeft verdiend.

Het jaar startte met het afscheid van Conny Van Gheluwe die als directeur niet alleen de drijvende kracht is geweest achter het uitbouwen van de inhoudelijke werking van TUA West, maar eveneens achter de verzelfstandiging, wat ertoe leidde dat TUA West het jongste extern agentschap van de Provincie West-Vlaanderen werd. In maart en april vervoegden Charlotte en Emmelie het team. De laatste personeelswissel gebeurde in het najaar met het vertrek van Karine en de komst van Marieke als projectverantwoordelijke open innovatie. Ondertussen is het team compleet.

Twee jaar na de formele oprichting was het ook tijd voor een eerste evaluatie van het actieplan, het concreet opstarten van de vele projecten die waren binnengehaald en het herwerken van enkele projecten die niet direct groen licht hadden gekregen. De interne procedures werden scherp gesteld, het archief onder handen genomen en het teamoverleg opnieuw in het leven geroepen.

Daarnaast werden ook enkele ambitieuze langere termijn doelen gesteld die in 2018 verder opgenomen zullen worden. Zo loopt momenteel een evaluatie van de expertengroepen, de basiswerking van TUA West en wordt het concept van open innovatie verder uitgediept. Daarenboven zullen we ook blijven inzetten op de kennisvalorisatie richting de vele kmo's uit de streek met het uitwerken van een procedure om kennisvragen te *dispatchen* en een zoektocht om de LED-werking te upgraden.

TUA West profileert zich als netwerkorganisatie en kennispartner. Als team pretenderen we niet om de inhoudelijke kennis over de West-Vlaamse kenniswerven in huis te hebben. Die kennis zit immers bij onze hoger onderwijsinstellingen die daarin excelleren. We willen onze kennispartners versterken en proberen hen daarvoor de nodige ondersteuning en opportuniteiten te bieden. Het blijft altijd zoeken naar een soms delicaat evenwicht, maar we menen ondertussen voldoende credibiliteit te hebben opgebouwd om hierin het vertrouwen te krijgen van onze partners. Ondanks het feit dat hogescholen en universiteiten, door de manier waarop het hoger onderwijs in Vlaanderen op vandaag nog altijd betoelaagd wordt, in zeker opzicht concurrenten van elkaar zijn, denken we niet te overdrijven als we stellen dat er in West-Vlaanderen een goede *'modus vivendi'* gevonden is. Onze West-Vlaamse proeftuin komt niet alleen de kennisinstellingen zelf en hun studenten, maar ook de West-Vlaamse economie, ten goede. Daar doen we het tenslotte voor, die return on investment willen we in de toekomst meer opzoeken, al was het maar om de werking van TUA West ook op de lange termijn veilig te kunnen stellen.

Een netwerkorganisatie is echter niets zonder haar partners. Uiteraard willen we alle stichtende leden van TUA West bedanken voor het engagement het afgelopen jaar. De ruimte is te beperkt om iedereen te vermelden maar een speciale dankjewel gaat uit naar de Provincie zelf, gedeputeerde de Bethune en de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij. Als jongste agentschap kunnen we altijd rekenen op hun vakkundige ondersteuning.

Tot slot rest er ons niets anders dan u veel leesplezier te wensen. Wij doen gedreven verder of zoals we in West-Vlaanderen zeggen: *"We given chette"*.

Organisatie

De private stichting 'Technische Universitaire Alliantie voor economische transformatie in West-Vlaanderen' (afgekort tot TUA West) werd opgericht door een formele beslissing van de Provincieraad van West-Vlaanderen op 25 september 2014.

Statuut

De Stichting is een provinciaal extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm, zoals bedoeld in artikel 238 van het Provinciedecreet, in de vorm van een private stichting zoals bedoeld in artikel 27 en volgende van de Wet van 21 juni 1921.

Doel

De statuten, opgemaakt bij notariële akte van 27 februari 2015, omschrijven het doel van TUA West als volgt: bij te dragen tot de 'versnelde transformatie van de kennisgedreven economie in West-Vlaanderen en het zo mee helpen omzetten in de praktijk van de Europa 2020-strategie. De Stichting doet dit via het ontwikkelen, aantrekken en stimuleren van actoren voor hoger onderwijs en onderzoek in de provincie, zodat deze hun samenwerking met en hun maatschappelijke dienstverlening naar inzonderheid ondernemingen kunnen versterken'.

De doelstelling zit ook vervat in de benaming van TUA West:

- ◀ 'Technisch' verwijst naar 'economisch relevant' en 'toepasbaar'
- ◀ 'Universitair' naar de hogescholen en universiteiten, actief in de provincie
- ◀ 'Alliantie' naar een triple helix samenwerking en een bundeling van krachten.

Daarbij wordt preferentieel ingezet op kennis die aansluit bij de in de provincie West-Vlaanderen aanwezige economische clusters en het provinciaal strategisch-economisch beleid. De komende jaren staat de realisatie van het transformatieplan 'West Deal' centraal.

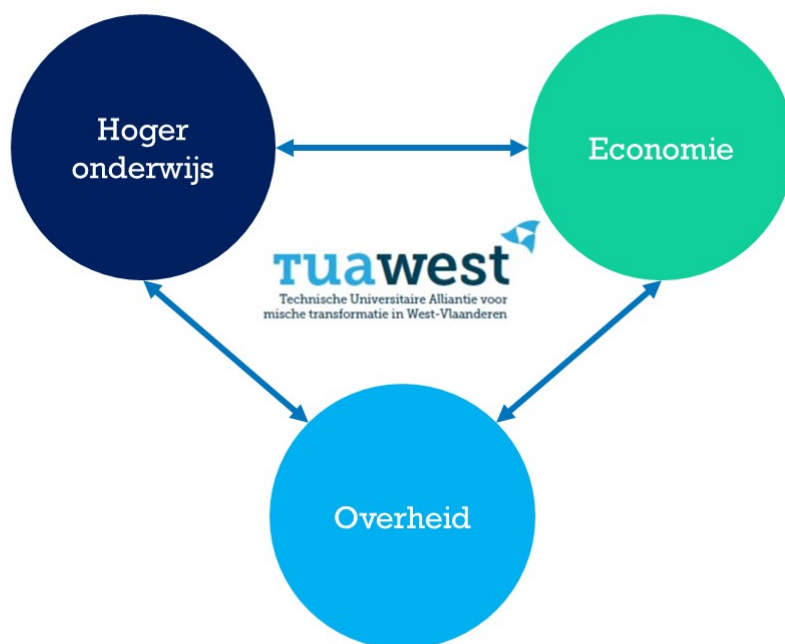
Zetel

De maatschappelijk zetel is gevestigd in 8200 Brugge, Koning Leopold III-laan 41; de operationele zetel in 8510 Marke, Van Belleghemdreef 6.

Strategische doelstellingen

In een snel veranderende wereld ligt de toekomst in een kennisgedreven economie. Daartoe bundelt TUA West de krachten van de kennisinstellingen in West-Vlaanderen. De focus ligt op twee grote pijlers:

- ↳ De hogere onderwijsinstellingen binnen de provincie meer laten samenwerken;
- ↳ De aanwezige kennis vlotter ter beschikking stellen van het economische weefsel, bedrijven en voornamelijk de vele kmo's uit de regio.

Als extern agentschap van de Provincie West-Vlaanderen vervult TUA West een liaisonfunctie om partners uit verschillende sectoren en het middenveld samen te brengen. Het triple helixmodel legt de link tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden.

TUA West zet met haar werking voornamelijk in op de thema's van de verschillende kenniswerven die in West-Vlaanderen gedestilleerd werden, namelijk Blue Energy, Machinebouw & Mechatronica, Nieuwe materialen, Voeding en Zorg-economie. Zo helpt TUA West als private stichting invulling te geven aan de ambities van de Provincie West-Vlaanderen, samengevat in o.a. West Deal, en aan de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei in de Europese Unie.

Doelstelling 1: Krachtenbundeling in West-Vlaanderen

In de provincie West-Vlaanderen zijn er vier hogere onderwijsinstellingen aanwezig, namelijk Howest, KU Leuven, UGent en VIVES.

Een gedegen infrastructuur geldt als ankerpunt voor de aanwezigheid van kennisinstellingen. Vandaar dat TUA West in eerste instantie inzet op het verder uitbouwen van de onderzoekinfrastructuur in de regio. In een tweede fase ligt de focus op een complementaire inhoudelijke samenwerking tussen de verschillende kennisinstellingen.

Versterken van aanwezigheid van kennisactoren

Elke thematische expertengroep (infra) maakt een actieplan voor de verdere ontwikkeling van zijn domein in de provincie. Na het oplijsten van de aanwezige expertise en infrastructuur, wordt bekeken welke extra

infrastructuur nog noodzakelijk is voor verdere ontwikkeling. Vervolgens zoekt TUA West de middelen via verschillende Europese projecten.

Zo werd de voorbije jaren in samenwerking met de Provincie, POM en kennisinstellingen al heel wat onderzoekinfrastructuur gerealiseerd. Het Bewegingslab van KU Leuven in Brugge, het Zorglab van VIVES, de uitbreiding van het Vlaams Kunststofcentrum VKC in Kortrijk of de aankoop van een nieuwe monofilamentlijn door Centexbel zijn slechts enkele voorbeelden (infra).

Versterken van de samenwerking tussen kennisactoren

Omdat ze goede infrastructuur bezitten, zijn de kennisinstellingen ook gewilde samenwerkingspartners. TUA West ondersteunt verschillende inhoudelijke werkingsprojecten rond de prioritaire thema's. Onder het motto 'samen sta je sterker dan alleen' brengen we onderzoekers en bedrijven bij elkaar en begeleiden we studenten naar de werkvloer. Elke groep bekijkt de zaken ook op een geheel eigen manier. De meerwaarde valt net te halen uit het samenbrengen van deze verschillende manieren om naar de wereld te kijken.

Ondersteunen van opleidingen voor de kenniswerven

Gedragen onderzoek levert de basis voor kwaliteitsvol onderwijs. TUA West ondersteunt bestaande opleidingen in de West-Vlaamse topsectoren en helpt nieuwe onderwijsinitiatieven mee uit te bouwen. De waaier aan initiatieven is breed: van volwaardige bachelor- en masteropleidingen over *summer schools* tot postacademische en voortgezette opleidingen.

Daarnaast verkent TUA West ook mee de uitbouw van duaal onderwijs en HBO5. Dit gebeurt samen met de collega's van de Academie voor de Toekomst van de POM West-Vlaanderen. Daar waar TUA West zorgt voor kwalitatieve opleidingen voor de studerende (of de iets oudere) jeugd, ondersteunt de Academie de werknemers en -gevers.

Tot slot biedt de tafel van TUA West ook een neutrale setting om na te denken over het onderwijs van de toekomst. Loggen studenten binnenkort vanop hun kot in op de les? Zullen stages ook online kunnen? Het onderwijs van morgen, wordt vandaag geconcipieerd.

Doelstelling 2: Bruggen bouwen tussen kennisactoren en kmo's in West-Vlaanderen

Minstens even belangrijk als de inspanningen die we leveren om het hoger onderwijs in West-Vlaanderen te ondersteunen, zijn onze acties die focussen op wat we vaak omschrijven als het valoriseren van de aanwezige kennis. Daarbij is het de bedoeling om de onderzoeksresultaten van onze hogescholen en universiteiten toegankelijker te maken en aan het bedrijfsleven ter beschikking te stellen. Een uitdagende opdracht die uiteraard niet in één actie te realiseren valt. Ook hier probeert TUA West in samenspraak met verschillende partners het verschil te maken.

Open innovatie

Een van de manieren waarop we de valorisatie van kennis aanpakken is volgens het principe van open innovatie. Via Europese projecten ontwikkelen we dit concept verder. Het is een term die vele ladingen kan dekken, maar in zijn meest vereenvoudigde vorm verwijst open innovatie naar de praktijk van bedrijven om innovatieve ideeën en concepten met andere spelers uit te werken, uit te wisselen en deze eventueel te verhandelen. Hiervoor kunnen bedrijven onderling samenwerken of scheep gaan met andere betrokkenen, zoals kennisinstellingen. Open innovatie betekent echter niet dat alle resultaten voor iedereen beschikbaar moeten zijn. Het is belangrijk om tijdens het ontwikkelingsproces duidelijke afspraken te maken rond intellectuele eigendomsrechten.

Het principe van open innovatie vertalen we op verschillende manieren naar de praktijk. Soms volstaat het om een neutraal forum aan te bieden waarop de verschillende spelers elkaar kunnen ontmoeten. Een open innovatieplatform is dan een samenwerkingsverband dat de contacten tussen kennisinstellingen en ondernemingen stimuleert. Als dit een te grote stap blijkt, kan ook geopteerd worden voor laagdrempelige initiatieven, bijvoorbeeld het delen van onderzoekinfrastructuur. Deze infrastructuur staat ter beschikking van

geïnteresseerde partijen tegen marktconforme prijzen. Zo kan een bedrijf bepaalde testen uitvoeren in een daarvoor volwaardig uitgerust labo en eventueel de hulp inroepen van een kennisinstelling om de resultaten mee te helpen analyseren.

Net zoals er verschillende vormen van samenwerking zijn, zijn ook de uitkomsten ervan divers. Nieuwe licenties, joint ventures, spin-offs, spin-outs, andere onderzoeksprojecten of gewoon goede persoonlijke contacten zijn slechts enkele van de mogelijke resultaten.

Een open innovatieplatform is niet het einddoel, alleen een middel. Zo stimuleren we de samenwerking tussen verschillende partijen en sectoren op een innovatieve manier en komt een win-winsituatie voor alle spelers tot stand. Terwijl het onderzoek aan maatschappelijke relevantie wint en een snellere vertaling naar de praktijk vindt, bouwen zowel de kennisactoren als de bedrijven hun onderzoekscapaciteiten op een versnelde manier op.

Bedrijven halen uit deze samenwerking een antwoord op vragen waar ze in hun eentje langer zouden over doen. We richten ons vooral op kleine en middelgrote ondernemingen die de mankracht niet hebben om aanvullend R&D-onderzoek te voeren. Maar ook voor grote bedrijven hebben open innovatieplatformen een grote meerwaarde: het besef groeit dat de echte sleutel van succes in het poolen van kennis ligt.

TUA West probeert sterk in te zetten op de verdere conceptualisering van 'open innovatie'. Zo werd onder andere een conceptueel raamwerk voor een open innovatiestrategie ontwikkeld.

LED's

Open innovatie is niet het enige uitgangspunt om de brug te slaan tussen kennisactoren en kmo's. TUA West zet ook in op de verdere ontwikkeling van het concept van de LED's (laagdrempelige expertise- en dienstverleningscentra). Hierbij geven kennisinstellingen snelle antwoorden op praktische vragen van kmo's. TUA West onderzoekt de kritische succesfactoren van de werking uit het verleden en zorgt voor de omslag naar de toekomst. Ook dit initiatief wil drempelverlagend werken en in een duidelijke context de eerste contacten tussen bedrijven en kennisinstellingen faciliteren.

Exponentieel denken en ondernemingszin

De huidige maatschappij en stand van de wetenschappelijke kennis verandert razendsnel. Termen zoals Fabrieken voor de Toekomst en *Factory 4.0* zijn schering en inslag. Onze West-Vlaamse bedrijven trekken volop de kaart van innovatie. TUA West stimuleert dit via een samenwerking met *Exponential Academy*.

Tot slot zijn we ervan overtuigd dat de link tussen de onderwijs- en bedrijfswereld zo vroeg mogelijk moet worden gelegd. Daarom ondersteunen we acties die jongeren al tijdens hun studententijd overtuigen van het nut en het belang van ondernemerschap(szin). We werken hiervoor samen met partners zoals UNIZO West-Vlaanderen, Voka - Kamer van Koophandel West-Vlaanderen, de ondernemerscentra West-Vlaanderen en Vlajo maar uiteraard ook met de kennisinstellingen zelf.

Interne structuur

Raad van bestuur

De raad van bestuur bepaalt de strategische koers van TUA West en is samengesteld uit vertegenwoordigers van elke hogere onderwijsinstelling in West-Vlaanderen, raadsleden uit de Provincieraad alsook vertegenwoordigers van ondernemingen en werkgeversorganisaties.

Frequentie bijeenkomsten

09/01/2017
13/03/2017
08/05/2017
03/07/2017
11/09/2017
13/11/2017

Samenstelling

Koen Bultinck	Provincieraadslid
Dominiek Callewier	Ondernemer
Jean de Bethune	Voorzitter, gedeputeerde voor Economie
Lode De Geyter	Algemeen directeur Howest
Piet Desmet	Vicerector KU Leuven
Joris Hindryckx	Algemeen directeur VIVES
Tania Janssens	Provincieraadslid
Lies Laridon	Provincieraadslid
Steve Ronse	Ondernemer
Gerda Schotte	Provincieraadslid
Bert Mons	Algemeen directeur Voka - Kamer van Koophandel West-Vlaanderen
Ina Schrauwen	Adjunct-directeur UNIZO West-Vlaanderen
Mieke Van Herreweghe	Vicerector UGent
Mieke Van Hootegem	Provincieraadslid
Carl Vereecke	Gedeputeerde voor Onderwijs

Directiecomité

Het directiecomité geeft uitvoering aan de genomen beslissingen van de raad van bestuur. Het comité is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle hogere onderwijsinstellingen in West-Vlaanderen, de directeur van TUA West, de coördinator van de beleidskern economie van de Provincie alsook een vertegenwoordiger van UNIZO West-Vlaanderen of Voka - Kamer van Koophandel West-Vlaanderen. Deze laatste twee actoren beschikken over een tweejaarlijks roterend lidmaatschap. In de loop van 2017 schoof UNIZO mee aan tafel als vertegenwoordiger van de West-Vlaamse bedrijfswereld.

Frequentie bijeenkomsten

06/03/2017
24/04/2017
26/06/2017
04/09/2017
06/11/2017
18/12/2017

Samenstelling

Jean de Bethune	Voorzitter
Ellen Cardoen	Provincie West-Vlaanderen
Charlotte Destoop	TUA West
Carl Devos	UGent
Bart Leenknecht	Howest
Ina Schrauwen	UNIZO West-Vlaanderen
Isabel Vanslebrouck	VIVES
Jan Verhamme	KU Leuven

Strategische Werkgroep Hoger Onderwijs

De historisch gegroeide Strategische Werkgroep Hoger Onderwijs, die reeds voor de formele oprichting van TUA West nadacht over het hoger onderwijs binnen de provincie, heeft een adviserende rol ten behoeve van de inhoudelijke werking van de stichting.

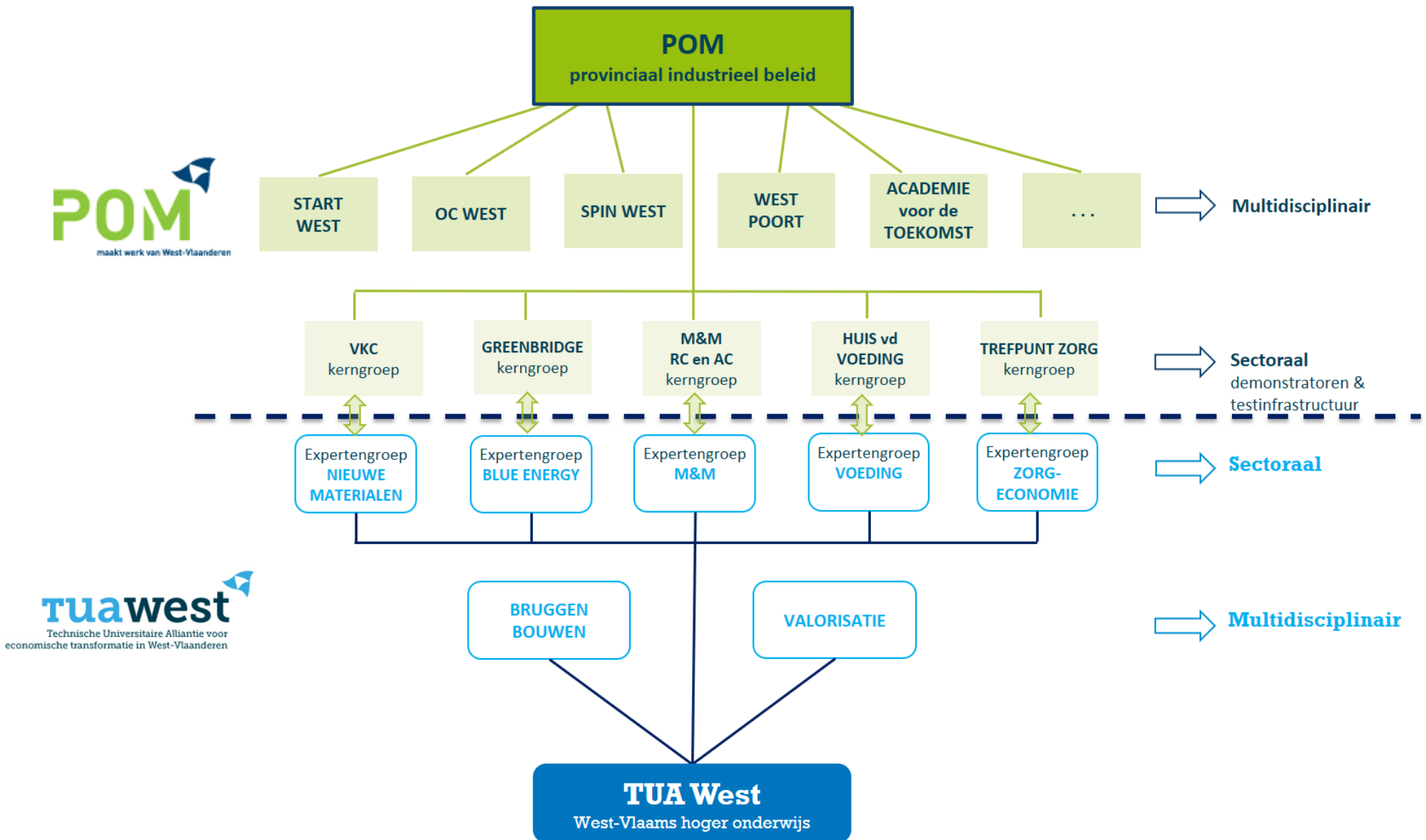
Frequentie bijeenkomsten

13/03/2017
13/11/2017

Samenstelling

Lieven Danneels	Ondernemers
Koenraad Debackere	KU Leuven
William Degroote	VIVES
Carl Devos	UGent
Jan Durnez	Howest
Bart Leenknecht	Howest
Ignace Lemahieu	UGent
Hans Maertens	Voka - Kamer van Koophandel West-Vlaanderen
Herman Vanlerberghe	VIVES
Isabel Vanslebrouck	VIVES

Schematische verhouding TUA West – POM

Werkgroepen en overleg

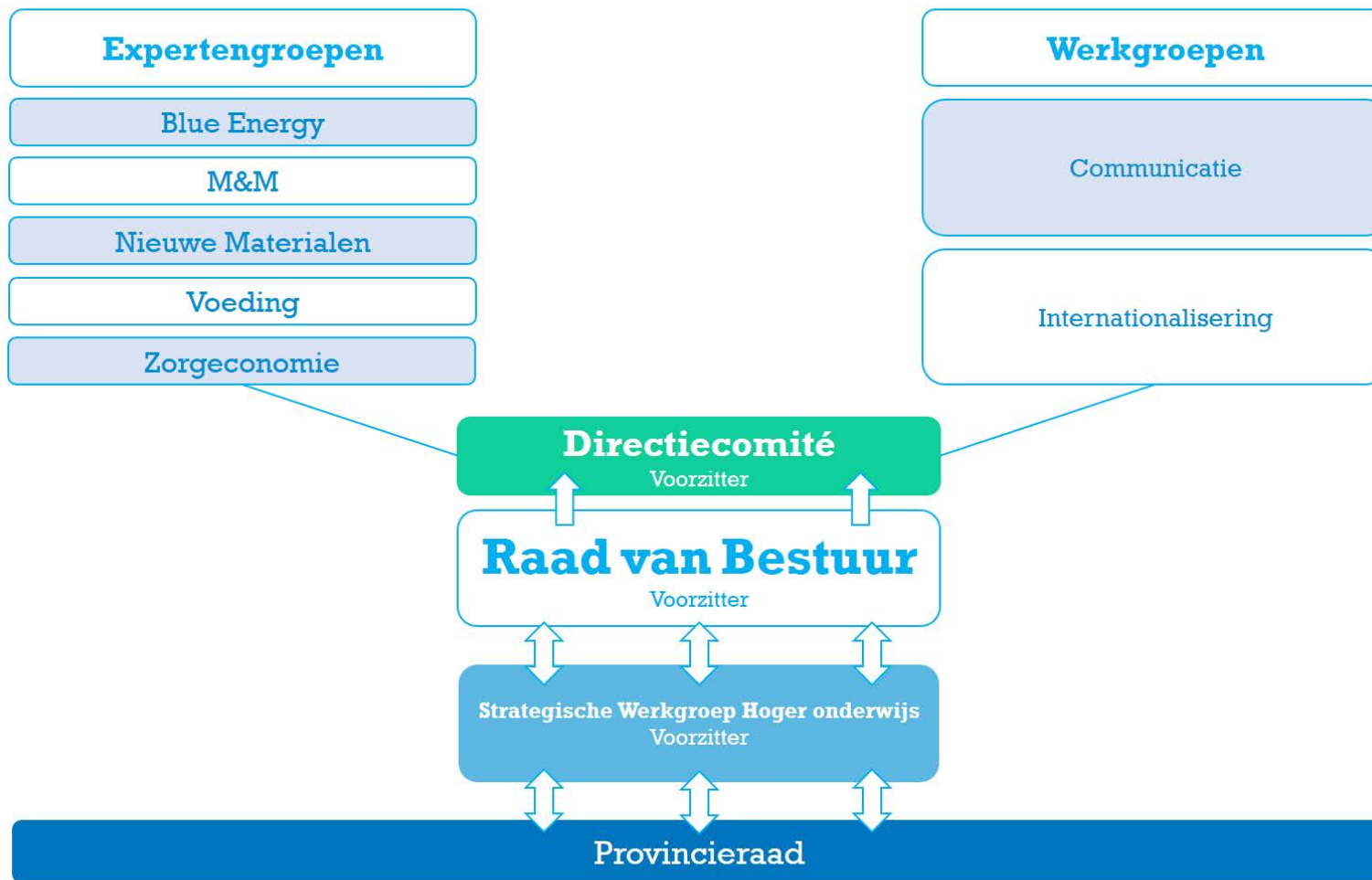
Naast overleg binnen deze statutaire organen organiseert TUA West ook veel *ad hoc* overlegmomenten, voornamelijk ter voorbereiding en uitvoering van de verschillende Europese projecten waarin ze participeert.

Werkgroep communicatie

De werkgroep communicatie wordt *ad hoc* geraadpleegd ter afstemming van artikels, teksten en andere externe activiteiten zoals events en beurzen.

Werkgroep internationalisering

Een van de activiteiten binnen het project Grensinforvoorziening Vlaanderen-Nederland (infra) is de oprichting van een expertennetwerk Hoger Onderwijs. Experts uit beide landen buigen zich over problemen met betrekking tot de internationalisering van het hoger onderwijs. Na afloop van het project zal het netwerk verder worden opgenomen als vast overlegorgaan binnen de werking van TUA West,

Activiteiten

Bruggen bouwen

Werking expertengroepen

Om de doelstellingen die TUA West vooropstelt te bereiken, werden expertengroepen ontwikkeld. Deze groepen zijn samengesteld uit onderzoekers uit de verschillende West-Vlaamse kennis- en onderzoeksinstituten. Er zijn thematische expertengroepen rond de belangrijkste kennisclusters in West-Vlaanderen, namelijk Blue Energy, Machinebouw & Mechatronica, Nieuwe Materialen, Voeding en Zorg-economie. Deze laatste wordt in het voorjaar van 2018 samengesteld.

Deze expertengroepen beperken zich niet tot één thema, geregeld kijken ze ook over de inhoudelijke schotten heen. Cross-sectorale innovatie staat immers garant voor de beste resultaten. Onderstaande tabel geeft de frequentie van bijeenkomsten per expertengroep weer.

Blue Energy	M&M	Nieuwe Materialen	Voeding
6/10/2017	23/03/2017	28/03/2017	07/06/2017
Bilaterale gesprekken	29/05/2017	26/09/2017	22/11/2007
	14/09/2017	16/05/2007	13/09/2017
	24/11/2017	04/07/2017	
		28/11/2017	

Een expertengroep komt een vijftal keer per jaar samen (zie hierboven). Het bevorderen van contact tussen de onderzoekers en het uitbouwen van een netwerk is een niet onbelangrijke eerste doelstelling (1). Alles hangt immers af van mensen. Daarnaast wordt ook alle expertise die aanwezig is binnen de expertengroep in kaart gebracht (zowel op het vlak van onderzoekexpertise, als lopende projecten) en ontsloten voor geïnteresseerden (2).

Op basis van de beschikbare expertise en de aanwezige infrastructuur, worden vervolgens nuttige projecten gedestilleerd die een meerwaarde vormen voor de sector in West-Vlaanderen. Een van de belangrijkste doelstellingen van de expertengroep is om op zoek te gaan naar externe financieringsmiddelen om deze projecten te kunnen realiseren (3). Hiervoor wordt het brede gamma van provinciale over Vlaamse en Europese kanalen gesolliciteerd. TUA West kan ondersteuning bieden in elke fase van de levensloop van een project, van aanvraag tot uitvoering, en heeft expertise in diverse Europese programma's en technische aspecten.

Verder worden ook acties ondernomen om de thematiek van de kenniswerf meer op te nemen in het lopende onderwijscurriculum (4). Dit kan op verschillende manieren gebeuren, zoals bijvoorbeeld via het aanreiken van thema's voor bachelor- of masterproeven, het ter beschikking stellen of zoeken van stageplaatsen, via *summer schools* of postgraduaatopleidingen. Daarnaast staat de expertengroep ook in voor *ad hoc* coördinatie van opdrachten, zoals beursbezoeken en de communicatie en ondersteuning van evenementen die de sector bevorderen.

Tot slot worden de expertengroepen ook gebruikt om kennis- en onderzoeksvragen die via het ecosysteem gecapteerd worden in volledige transparantie en gelijktijdig aan alle kennisinstellingen actief in de provincie te distribueren. De kennispartners geven aan of ze expertise hebben in het betreffende domein en of ze interesse hebben tot samenwerken. Vervolgens ontvangt de vraagsteller een gebundeld antwoord met alle reacties en aanknopingspunten, waarna hij zelf beslist wie hij contacteert. Op deze manier krijgt de vraagsteller een nuttig overzicht van alle aanwezige expertise en houden kennisinstellingen een vinger aan de pols omtrent de vragen die leven in hun vakgebied.

Er wordt naar een maximale afstemming gezocht met de activiteiten van de Fabrieken voor de Toekomst die door POM gecoördineerd worden. Zo neemt de voorzitter van de expertengroep deel aan de door de POM georganiseerde kerngroep en sluit de coördinator van de FvT aan op de expertengroep. De doelstellingen van POM en TUA West zijn dezelfde, namelijk het bevorderen van de economische clusters in West-Vlaanderen. De primaire partners voor POM zijn de bedrijven, voor TUA West de kennisinstellingen.

Communicatie

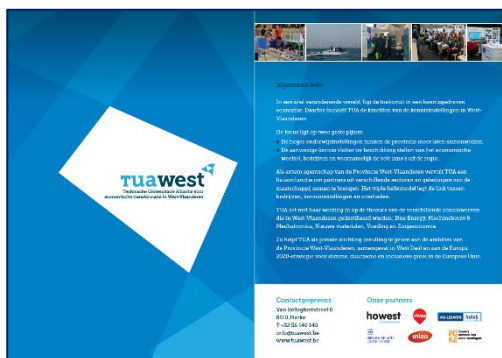
Na herwerking van het actieplan in 2017 focuste het TUA West-team op de creatie van verschillende communicatiemiddelen. Eerst en vooral werd de website onder handen genomen. Er werd sterk ingezet op een duidelijke en heldere communicatie over de werking, visie en missie van TUA West. Ook de projecten en de Vlaamse kenniswerven werden op een begrijpbare manier weergegeven op de website.

Ten tweede werd verder ingezet op sociale media. TUA West was al aanwezig op Facebook en had een besloten groep op LinkedIn. Deze laatste werd omgeschakeld naar een bedrijfspagina die toegankelijk is voor elke LinkedIn-gebruiker. Op die manier is er meer zichtbaarheid naar het brede publiek toe en kunnen geïnteresseerden zich linken aan TUA West.

Daarnaast werd ook een Twitter-account aangemaakt. Hierop retweeten we vooral tweets van kennisinstellingen en partnerorganisaties. Zij gebruiken Twitter frequent, waardoor het creëren van een TUA West-account op Twitter een logische stap was. We stellen bovendien vast dat tweets sneller worden opgepikt en verspreid dan Facebookberichten.

Naast de online communicatiekanalen werd ook werk gemaakt van tastbaar communicatiemateriaal. Eind 2017 werden een flyer en roll-up banner ontworpen met een korte voorstelling van TUA West en vermelding van alle contactgegevens. De flyers en banner zullen vanaf 2018 actief worden ingezet op events om potentiële partners informatie mee te geven omtrent de werking van onze organisatie.

West-Vlaanderen Werkt

TUA West maakt deel uit van de redactieraad van het driemaandelijkse gratis tijdschrift *West-Vlaanderen Werkt*, dat zich richt op wie betrokken is bij, of belangstelling heeft voor het sociaaleconomisch leven in de provincie.

In de context van de vernieuwing van inhoud en vormgeving van het blad, is er gestart met een nieuwe rubriek *Bedrijvig Onderwijs*. Daarin gaat de aandacht naar initiatieven en projecten binnen het hoger onderwijs die een relatie hebben met de West-Vlaamse economie. De coördinatie van de rubriek gebeurt door TUA West.

Blue Growth Summer School

De Blue Growth Summer School is een onderwijsversterkend initiatief dat zijn oorsprong vindt in de expertengroep Blue Energy van TUA West. Deze opleiding combineert wetenschappen, business inzichten, interactieve sessies gekruist met unieke excursies en socioculturele activiteiten. Relevante Blauwe Groei thema's worden aangesneden in een maritieme (week 1) en mariene module (week 2) op maat van Master studenten en PhD's met een achtergrond burgerlijk ingenieur, bio-ingenieur en wetenschappen (mariene biologie en geografie) met een passie voor oceanen, zeeën, onderzoek en innovatie.

De *summer school* is een initiatief van o.a. Universiteit Gent en vond in 2017 voor de tweede maal plaats bij GreenBridge in Oostende. TUA West bood praktische ondersteuning bij dit evenement. Andere partners die

ook een belangrijke rol bekleedden bij de Summer School waren de multinational DEME en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ).

Task Force China

De provincie West-Vlaanderen en de Chinese provincie Zhejiang hebben reeds een lange traditie van samenwerking. Via deze samenwerking tracht West-Vlaanderen haar positie in de globale economie te versterken door acties te ondernemen op het vlak van economie, landbouw en onderwijs.

Aangezien beide provincies geconfronteerd worden met uitdagingen op vlak van milieu, onderzoek en gezondheidszorg, besloten ze om een gezamenlijk kennisinstituut voor duurzame economie uit te bouwen. De Provincies willen via deze samenwerking hun expertise rond deze problematieken delen en versterken. Samen met hun respectievelijke onderzoeksinstituten en bedrijven nemen ze in eerste instantie het engagement op om de haalbaarheid van een kennisinstituut voor duurzame economie in de provincie Zhejiang met een contactpunt in de provincie West-Vlaanderen te onderzoeken.

Dit kennisinstituut zal als platform optreden waar onderzoeksinstituten, in samenwerking met de industrie en onafhankelijke kenniscentra, toegepast wetenschappelijk onderzoek uitvoeren, pilots kunnen uitbouwen en kennis en ervaringen uitwisselen. Deze oplossingen zullen bijdragen tot een circulaire economie en een reductie van de ecologische voetafdruk in beide provincies. Via de Task Force China coördineert TUA West in nauwe samenwerking met POM West-Vlaanderen de West-Vlaamse inspanningen.

Valorisatie

Disruptival 2017

Disruptival – The Experience was een belevingsnamiddag waarop bedrijven en particulieren kennis konden maken met de nieuwste ontwikkelingen van onze kennis- en onderzoeksinstituten. Het Vlaams Luchtvaart Opleidingscentrum (VLOC) was de locatie bij uitstek.

De deelnemers werden in groepen opgesplitst en volgden zo een rondleiding langs verschillende demo's en infostands. Die bestonden onder andere uit het besturen van drones, proeven van insecten en cobots bedienen.

Als basispartner van Exponential Academy hielp TUA West deze dag mee uitwerken en stimuleerde ze haar kennisinstellingen om demo's te tonen.

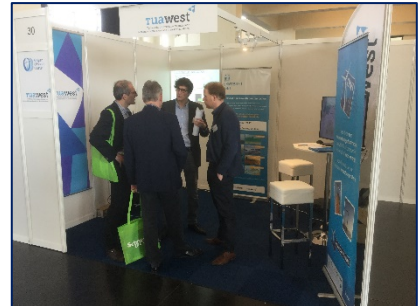

Belgian Offshore Days 2017

Belgian Offshore Days, een initiatief van Belgian Offshore Cluster, is een B2B-beurs voor de offshore-industrie die in maart 2017 plaatsvond in Oostende.

TUA West gaf de kennisinstellingen en onderzoeksgroepen die werken rond Blue Energy, de mogelijkheid om samen een stand te bemannen. Er werd een algemene flyer verzorgd met een korte introductie van de werking van TUA West en een overzicht van de kennispartners m.b.t. Blue Energy en hun contactgegevens.

OWI-lab ging in op de uitnodiging en zorgde ook voor een permanente aanwezigheid op onze stand.

Projecten

Interreg Vlaanderen-Nederland

Interreg is een Europees programma dat met gesubsidieerde projecten de samenwerking tussen regio's in verschillende landen bevordert en de economische cohesie in de hele Europese Unie versterkt. Elke grensstreek binnen de EU kent een eigen Interreg-programma. TUA West is zowel actief in een samenwerkingsverband tussen Vlaanderen-Nederland als France-Wallonie-Vlaanderen (infra).

Accelerate³

Tijdsduur:	01/01/2016 – 31/12/2018
Soort project:	Investeringsproject
Budget:	€2.997.070,39
Rol TUA West:	Projectverantwoordelijke
Activiteiten TUA West:	Projectcoördinatie
Partners:	Brightlands Chemelot Campus, Centexbel en KU Leuven Campus Kulak Kortrijk

In Accelerate³ bundelen projectpartners Brightlands Chemelot Campus, Centexbel, KU Leuven Campus Kulak Kortrijk en TUA West de krachten op het vlak van de ontwikkeling van biogebaseerde materialen voor *Additive Manufacturing*. Het project wil de specifieke expertise en testinfrastructuur met betrekking tot 3D-printen uit Nederlands Limburg en West-Vlaanderen versterken. Beide regio's kennen een gelijkaardig economisch weefsel dat voor het merendeel bestaat uit kleine en middelgrote ondernemingen. Daarnaast worden ze met soortgelijke uitdagingen geconfronteerd en zijn ze actief in het domein van *Additive Manufacturing*, met complementaire specialisaties, van

polymeerformulaties over *processing* tot materiaalkarakterisatie. Door de grensoverschrijdende clustering kunnen de kmo's en mkb's die actief zijn op het vlak van *Additive Manufacturing* in beide regio's groeien. Zij kunnen dankzij Accelerate³ immers rekenen op een uitgebreid en complementair aanbod van test- en onderzoekinfrastructuur.

De belangrijkste doelstellingen van het project zijn:

- ◀ De test- en onderzoeksfaciliteiten complementair en gezamenlijk uitbreiden en versterken;
- ◀ *Businessmodellen* voor gedeelde infrastructuur ontwikkelen;
- ◀ Het netwerk van ondernemingen en collega kennisinstellingen waarmee onderzoeksprojecten kunnen worden opgezet vergroten;
- ◀ Concrete gezamenlijke testcases initiëren en een duurzaam systeem van kennisdeling opzetten dat moet leiden tot blijvende samenwerking.

In het kader van de uitbreiding en versterking van de test- en onderzoeksfaciliteiten voorziet Accelerate³ de aankoop van verschillende 3D-printers bij projectpartners Brightlands Chemelot Campus en Centexbel. KU Leuven Campus Kulak Kortrijk investeert in karakteriseringsapparatuur. Er wordt hierbij aandacht besteed aan het optimaliseren van het 3D-printproces van materialen voor verschillende toepassingen.

In het voorjaar 2017 werden de eerste toestellen -de Arburg *Freeformer* 3D-printer bij Centexbel en een XPS Spectrometer bij KU Leuven Campus Kulak Kortrijk- aangekocht en geleverd. De installatie van deze apparatuur was in september 2017 voltooid. Daarna volgde een periode van intensieve opleiding en een reeks succesvolle interne testen. Op 8 november 2017 werd de *Freeformer* officieel ingehuldigd en gedemonstreerd aan het grote publiek op de *Prototyping* beurs te Kortrijk Xpo. Sindsdien is het toestel beschikbaar voor opdrachten met externen en werden de

eerste testen voor bedrijven inmiddels uitgevoerd. Bij KU Leuven Campus Kulak Kortrijk zijn er reeds karakterisaties uitgevoerd met de XPS Spectrometer in het kader van wetenschappelijke samenwerkingen waarbij de resultaten worden gebruikt om de mogelijkheden van het apparaat te testen.

In het najaar 2017 rondde Centexbel en KU Leuven Campus Kulak Kortrijk de aankoopprocedure voor de nog aan te kopen apparatuur af. De levering en installatie van de toestellen -een monofilamentlijn bij Centexbel en een XRD-toestel bij KU Leuven Campus Kulak Kortrijk- is voorzien voor het voorjaar 2018. Projectpartner Chemelot Research Facilities BV besliste om zich voornamelijk toe te spitsen op het generen van pilootprojecten in het kader van clustervorming met West-Vlaamse ondernemingen en bereidde daartoe een wijzigingsaanvraag voor in 2017.

In 2018, het laatste projectjaar, zal Accelerate³ volop inzetten op kennisdeling over het gebruik van materialen in 3D print toepassingen, zowel tussen de projectpartners onderling als naar kmo's en mkb's toe.

Grensinfovoorziening Vlaanderen-Nederland

Tijdsduur:	01/06/2016 – 31/05/2019
Soort project:	Sensibiliseringsproject
Budget:	€2.519.275,11
Rol TUA West:	Projectpartner
Activiteiten TUA West:	Studentenmobiliteit tussen West-Vlaanderen en Zeeland verhogen
Partners:	Dethon, EGTS Linieland van Waas en Hulst, Gemeente Bergen op Zoom, Gemeente Eindhoven, Gemeente Maastricht, Provincie Antwerpen, Provincie Oost-Vlaanderen, Sociale Verzekeringsbank/Bureau voor Belgische Zaken, UWV Werkbedrijf West-Brabant & Zeeland, VDAB en Voka - Kamer van Koophandel Oost-Vlaanderen

Bij grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit denken we spontaan aan werknemers, werkgevers en werkzoekenden als doelgroep. Een van de belemmeringen om over de grens te werken, is de onbekendheid met de gebruiken, regels, gewoontes aan de andere zijde van de grens. De praktijk leert dat mensen die regelmatig de grens over gaan minder last hebben van deze belemmerende factor. Jongeren al in een heel vroeg stadium over de grens brengen, kan hierbij helpen. Daarom worden binnen dit Interreg-project acties opgezet om de leerlingen- en studentenmobiliteit te verhogen.

De activiteit ‘Grensoverschrijdende scholings- en stagemogelijkheden’ richt zich op het stimuleren van grensoverschrijdende mobiliteit bij studenten uit het hoger onderwijs. Door studenten bewust te maken van de mogelijkheden aan de andere kant van de grens, nog voor ze zich op de arbeidsmarkt begeven, willen we de toekomstige arbeidsmarktmobiliteit bevorderen. TUA West is verantwoordelijk voor de uitwerking van deze activiteit. Dit betekent concreet het uitbouwen van een

grensoverschrijdend expertennetwerk hoger onderwijs dat de randvoorwaarden dient te creëren om te komen tot een grensoverschrijdend onderwijs- en stageaanbod tussen de provincies West-Vlaanderen en Zeeland.

De Buitenland Beurs
The world is your playground

26 november 2017
Flanders Expo Gent

Verbreed je horizon!

www.buitenlandbeurs.be

In het voorjaar 2017 stelde TUA West een nieuw actieplan op voor het uitbouwen van een expertennetwerk, de uitwerking van grensoverschrijdende studie- en stagemogelijkheden en de sensibilisering van studenten. Het actieplan werd tijdens een verkennend gesprek voorgelegd aan alle kennisinstellingen uit het hoger onderwijs in West-Vlaanderen (Howest, KU Leuven Campus Kulak Kortrijk en Campus Brugge, UGent Campus Kortrijk en VIVES) en Zeeland (HZ en UCR). Er vond ook afstemming plaats met Academie voor de Toekomst omtrent knelpuntopleidingen en met Voka - Kamer van Koophandel Oost-Vlaanderen inzake een stagedatabank. Het nieuwe actieplan leidde tot een eerste overleg van het Expertennetwerk Hoger Onderwijs in augustus 2017.

Voor de sensibilisering van en communicatie naar studenten werd een promotiefilmje gemaakt waarin Nederlandse en Vlaamse studenten getuigen over studeren over de grens. Op die manier werd het project voorgesteld aan een breder publiek.

Om het project meer naambekendheid te geven, werd het voorgesteld aan de Vakgroep Onderwijs Euregio Scheldemond (september) en op de Scheldemondraad en de Stuurgroep Scheldemond GIP (november).

In november vond de eerste editie van de Buitenlandsbeurs plaats te Gent; TUA West was samen met HZ en UCR aanwezig met een stand om studeren en stage lopen in Zeeland te promoten. Voor de beurs werd een brochure ‘*Studie en stage in Zeeland*’ opgesteld in samenwerking met HZ en UCR.

In december gingen de West-Vlaamse partners op werkbezoek naar Zeeland. Ze maakten kennis met het *International Office* en het stagebureau van HZ en de communicatieverantwoordelijke en enkele studenten van UCR. Nederlandse en Vlaamse lectoren uit 5 verschillende studiegebieden leerden elkaars aanbod beter kennen en gingen samenwerkingsmogelijkheden na. In mei 2018 ontvangen de West-Vlaamse kennisinstellingen hun Zeeuwse partners.

In het voorjaar van 2018 zal een brochure 'Studie en stage in West-Vlaanderen' worden opgesteld in samenwerking met Howest, KU Leuven Campus Kulak Kortrijk en Campus Brugge, UGent campus Kortrijk en VIVES. In september 2018 zal TUA West samen met de West-Vlaamse partners deelnemen aan de Onderwijsbeurs Zuid te Eindhoven om studie en stage in Vlaanderen te promoten bij Nederlandse studenten.

Interreg France-Wallonie-Vlaanderen

Binnen dit Interreg-programma werken vijf Franse en Belgische regio's samen om de grens te doen vervagen. Het programma voor Europese Territoriale Samenwerking Interreg France-Wallonie-Vlaanderen is ontstaan vanuit de wil om economische en sociale uitwisselingen te stimuleren tussen grensregio's Hauts-de-France en Grand Est in Frankrijk en Wallonië en West- en Oost-Vlaanderen in België. Het programma wil gemeenschappelijke deskundigheid samenvoegen en tegelijkertijd het potentieel van elke betrokken regio valoriseren ten voordele van de bevolking van de zone.

GoToS3

PROTOPITCH 3.0

Binnen dit Interreg-programma lopen 2 projecten waarin TUA West actief is.

Protopitch 3.0

Tijdsduur:	01/07/2016 – 30/06/2020
Soort project:	Werkingsproject
Budget:	€1.787.710,24
Rol TUA West:	Projectpartner
Activiteiten TUA West:	Sensibilisering van studenten voor ondernemerschap
Partners:	LME, OC West, Pictanovo, TUA West en Wap's Hub

Protopitch 3.0 is een Interreg France-Wallonie-Vlaanderen project dat zich richt tot studenten, prestarters en ondernemingen in de sector van de culturele en creatieve industrie en digitale beeldbewerking. Het project heeft een tweeledige doelstelling: het initiatief tot ondernemerschap aanmoedigen bij studenten en startups en bedrijven begeleiden bij het opstarten van hun onderneming en de uitwerking van hun activiteiten. Het project steunt daarbij op drie pijlers: *Boostcamp* (uitwerking van een project door studenten en startups), *Boostbusiness* (continue begeleiding en vormingen voor

ondernemingen) en *Boostpitch* (pitchwedstrijd voor jonge ondernemers).

De Vlaamse inbreng in Protopitch 3.0 wordt verzekerd door OC West en TUA West. Door onze krachten te bundelen, proberen we de brede doelgroep van het project in West-Vlaanderen te bereiken. OC West richt zich op ondersteuning van prestarters en startups (pijler *Boostbusiness*), terwijl TUA West inzet op sensibilisering voor het ondernemerschap in het hoger onderwijs in West-Vlaanderen. Voor het project is TUA West aan Vlaamse zijde dus een belangrijke partner om de doelgroep van studenten en docenten te bereiken.

Van 17 tot 19 maart 2017 vond het eerste *Boostcamp* van Protopitch 3.0 plaats in de Serre Numérique in Valenciennes. Een weekend lang werkten studenten en jonge creatieve ondernemers samen aan startup-projecten. Een team van Vlaamse, Waalse en Franse coaches zorgde voor de nodige begeleiding en ondersteuning. Op het einde van het weekend pitchten de deelnemers hun project voor een jury uit de drie regio's. De beste projecten wonnen een prijs in de vorm van begeleiding. In februari 2018 vindt het tweede *Boostcamp* van Protopitch 3.0 plaats in Doornik.

In het kader van sensibilisering van studenten voor ondernemerschap heeft TUA West samen met OC West enkele activiteiten uitgewerkt voor jonge designers tijdens Week van het Ontwerpen in oktober 2017. In een workshop werden de laureaten van Week van het Ontwerpen klaargestoomd om hun project te pitchen voor een publiek van ondernemers tijdens het event *Next Generation Pitching*. Om Franse en Waalse studenten kennis te laten maken met Kortrijk als designstad nodigden we enkele Franse en Waalse scholen uit naar Kortrijk. We boden hen een half dagprogramma aan met een workshop rond ondernemerschap en een geleid bezoek aan de exposities van Kortrijk Design Week.

Op 9 november 2017 vond de eerste editie van *Boostpitch*, de pitchwedstrijd van Protopitch 3.0, plaats in Bergen. 32 startups uit de sector van de creatieve industrieën kregen een paar minuten tijd om de juryleden te overtuigen van hun project. Na beraadslaging van de jury mochten de acht meest overtuigende kandidaten een ultieme presentatie geven tijdens de finale voor het publiek.

Tenslotte organiseerde Protopitch 3.0 drie workshops in 2017: een workshop rond *Value Proposition* in Kortrijk, een workshop *Crowdfunding* in Doornik en een workshop E-marketing in Tourcoing. In 2018 zal het project een nieuwe reeks vormingen aanbieden.

Protopitch 3.0 maakt deel uit van de 16 projecten van de portefeuille GoToS3 “Laten we naar slimme specialisatie gaan” onder leiding van agentschappen AEI (Agentschap voor Onderneming & Innovatie – Wallonië), NFID (Regionaal Agentschap voor Innovatie en Ontwikkeling, Hauts-de-France) en POM West-Vlaanderen (Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen).

Avec le soutien du Fonds européen de développement régional et les trois territoires partenaires

GoToS3

Tijdsduur:	01/07/2016 – 31/03/2021
Soort project:	Pilootproject – portefeuille
Budget:	€1.749.771,10
Rol TUA West:	Ondersteuning POM W-VI
Activiteiten TUA West:	Netwerk van experts
Partners:	AEI; NFID en POM West-Vlaanderen

Het ontwikkelen van cross-sectorale innovatietrajecten is een van de doelstellingen van GoToS3, een koepelproject dat een portefeuille van 16 deelprojecten beheert binnen het Interreg-programma France-Wallonie-Vlaanderen. Via de projectenportefeuille worden 91 organisaties verbonden die actief zijn in zes verschillende innovatiedomeinen: Gezondheid & Zorg, Landbouw & Voeding, Textiel, Culturele & Creatieve Industrie, Nieuwe Materialen & Chemie, Mechatronica & Werktuigbouwkunde.

GoToS3 creëert in deze domeinen interacties en synergieën tussen bedrijven en kennisinstellingen uit West-Vlaanderen, Hauts-de-France en Wallonië. Binnen dit ecosysteem moeten nieuwe combinaties van complementaire kennis, technologieën of diensten, die voorheen niet met elkaar verbonden waren, elkaar vinden om zo een belangrijke bron van innovatie en economische vernieuwing te worden. Daarnaast biedt cross-sectorale innovatie een kader voor de valorisatie van onderzoeksresultaten, want de ontwikkelde technologieën kunnen een nuttige toepassing hebben buiten de eigen sector.

In het voorbije jaar werd vooral gewerkt op de ontwikkeling van een methodologie voor cross-sectorale innovatie (of kortweg X-innovatie), op maat van de portefeuille, en op de ontwikkeling van het concept “technologische bouwstenen”. Deze bouwstenen blijken met name essentieel indien men stappen wil ondernemen richting technologie transfer en indien men de *innovation readiness* van een product wil verbeteren. Omdat kennis bij mensen zit en kennisoverdracht zelden spontaan gebeurt, is er vanuit GoToS3 in het eerste projectjaar ingezet op het connecteren van de partners om zo een interdisciplinair en grensoverschrijdend netwerk van experts uit te bouwen. Dit gebeurde aan de hand van een interactieve workshop en een X-innovatie seminarie. Deze acties brachten mogelijke samenwerkingen aan het licht en leidden tot verfrissende ideeën en nieuwe inspiratie.

In 2018 wil GoToS3 verder bouwen op de resultaten van het voorbije jaar en via een reeks van workshops zoeken naar cross-innovaties en concrete projectideeën vorm geven. GoToS3 wil ook externe experts betrekken in het traject en zal daartoe een oproep lanceren om in interdisciplinaire teams samen te werken aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. De deelprojecten van de portefeuille zullen verder door GoToS3 ondersteund worden om de reeds verworven onderzoeksresultaten te valoriseren en naar de markt te brengen. Hiertoe zullen *matchmaking* events georganiseerd worden en staat een technomarkt rond slim textiel en materialen op de agenda.

TUA West is binnen dit project geen formele partner, maar er wordt wel nauw afgestemd met Lien Loosvelt, projectmedewerker bij de POM die het GoToS3-verhaal opvolgt.

Kader

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) is een van de Europese Structuur- en Investeringsfondsen (ESIF). EFRO beoogt om doelstellingen rond een regionaal beleid te verwezenlijken. Met dit beleid wil de Europese Unie de verschillen tussen ontwikkelingsniveaus van regio's verkleinen.

Op Vlaams grondgebied zorgt het Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen (Vlaio) voor de correcte ondersteuning bij de realisatie van de Europa2020-doelstellingen en dit onder de noemer 'EFRO Vlaanderen'. Daaruit keurde de Vlaamse Regering een operationeel meerjarenprogramma 2014-2020 goed dat opgebouwd is rond vier prioriteitsassen:

- ◀ **Prioriteitsas 1:** Stimuleren van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie;
- ◀ **Prioriteitsas 2:** Versterken van het concurrentievermogen van kmo's;
- ◀ **Prioriteitsas 3:** Bevorderen van de overgang naar een koolstofarme economie;
- ◀ **Prioriteitsas 4:** Bevorderen van een duurzame grootstedelijke ontwikkeling.

Binnen deze optiek startten een aantal projecten waarin TUA West een rol speelt. Bij projecten zoals *We-Lab for HTM (1047)* en *OIP Voeding (1173)* zijn we de promotor en fungeren we als projectverantwoordelijke en -coördinator. Bij projecten zoals *Circularity in & with New Materials (1168)*, *M&M Centrum West-Vlaanderen (1174)* en *Proeftuin Voeding-Water (1175)* is TUA West copromotor. In andere projecten biedt TUA West ondersteuning en zijn we geen formele partner, bijvoorbeeld *Crop on Top (1177)*.

Alle bovenstaande projecten kaderen tevens in het West-Vlaamse GTI-kader. Binnen deze Geïntegreerde Territoriale Investerings wordt een specifieke strategie voor een bepaald gebied ontwikkeld. Men kan hier middelen bundelen uit verschillende assen, operationele programma's en fondsen. Belangrijk hierbij is dat de acties in een GTI-gebied enerzijds moeten aansluiten bij de eigen regionale strategie (lees: *West Deal*) en anderzijds dienen te passen binnen de specifieke doelstellingen van het operationele programma.

We-Lab for Health Technology & Movement (1047)

Tijdsduur:	01/04/2017 – 31/03/2020
Soort project:	Investeringsproject
Budget:	€1.050.000,00
Rol TUA West:	Promotor
Activiteiten TUA West:	Projectcoördinatie
Partners:	KU Leuven Campus Brugge en VIVES

Met dit investeringsproject wordt een nauwere samenwerking tussen KU Leuven Campus Brugge en VIVES beoogd via twee innovatieve *living labs* in Brugge. Het Bewegingslab van KU Leuven evalueert bewegingen en ijvert voor de implementatie van nieuwe technologieën om revalidatie op afstand mogelijk te maken. Het Zorglab van VIVES richt zich dan weer op de algemene zorgtechnologie in de thuis- en woonomgeving.

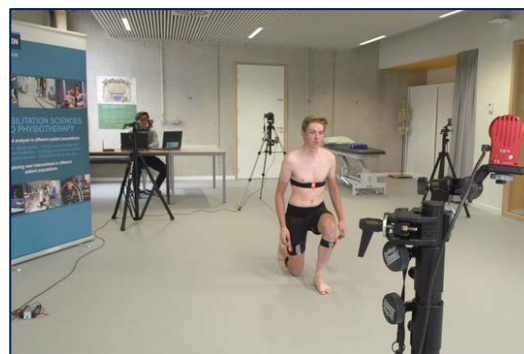
De toenemende zorgbehoefte, in combinatie met de economische realiteit van besparingen, maken dat de gezondheids- en welzijnssector constant onderhevig is aan verandering. VIVES en KU Leuven willen hierop inspelen door, in co-creatie met bedrijven en eindgebruikers, innovatieve technologieën en/of diensten te ontwikkelen, te testen en te implementeren. Het resultaat daarvan is de ontwikkeling van nieuwe producten en/of diensten die de behandeling en begeleiding van de patiënt/gebruiker kunnen optimaliseren. Op die manier wordt expertise vanuit de zorg- en kennisinstellingen en de ondernemers gebundeld.

TUA West treedt in dit project op als promotor, enerzijds om de band met de zorg-economische actoren te bewaken en te versterken, anderzijds omwille van de algemene doelstelling van TUA om de West-Vlaamse economie te versterken via de uitbouw van open innovatieplatformen.

Centraal in 2017 stond de realisatie van de twee *living labs*. Dit was een kapitaalintensieve investering voor VIVES, aangezien een volledige woonmodule werd uitgebouwd. De officiële opening van het Zorglab vindt plaats op 18 januari 2018. KU Leuven beschikte reeds over de aanwezige ruimte en kocht in 2017 voornamelijk apparatuur aan. Hierdoor kon het Bewegingslab in september al starten met een aantal kleine tests. De officiële opening zal plaatsvinden op 20 maart 2018.

In elk EFRO-project speelt het communicatieve luik een belangrijke rol. Vanuit die optiek werd ook een video gemaakt om de bekendheid van het project We-Lab verder te verspreiden. Het filmpje kan bekeken worden op de website van TUA West en de partners.

In 2018 wordt de uitbouw van de twee *living labs* gefinaliseerd. Dit geeft meteen de aanzet om de tweede fase van het project aan te vangen, namelijk co-creatie en valorisatie.

Europese Unie

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING

Circularity in & with New Materials (1168)

Tijdsduur:	01/05/2017 – 30/04/2020
Soort project:	Investeringsproject
Budget:	€2.500.00,00
Rol TUA West:	Copromotor
Activiteiten TUA West:	Ontwikkelen open innovatieplatform
Partners:	Catalisti, Centexbel, Howest, KU Leuven, POM, UGent en VIVES

In dit project staat het gebruik van recyclaat als grondstof in de kunststofverwerkende en textielindustrie centraal. Men wil op die manier deze sectoren laten uitgroeien tot de voorloper in het sluiten van kringlopen.

Het project speelt zich af in het VKC-gebouw, dat wordt uitgebreid om de investeringen binnen dit project een plaats te geven. Deze uitbreiding wordt normaliter begin 2020 gefinaliseerd. Ondertussen zijn er reeds een aantal strategische investeringen gedaan, namelijk de aankoop

van machines en relevante apparatuur zoals een rotationele rheometer door KU Leuven en Centexbel. TUA West had in dit aspect een coördinerende rol inzake onderlinge afstemming en integratie.

Het hele project draait rond een intense samenwerking tussen de verschillende kennisinstellingen die gekenmerkt wordt door neutraliteit, transparantie en openheid. Deze kenmerken worden vertaald via een *gentleman's agreement*. Binnen deze overeenkomst worden gezamenlijke afspraken gemaakt met het oog op het gebruik van de verschillende machines.

In het kader van de ontwikkeling van een open innovatieplatform werden in 2017 de eerste stappen gezet naar de inventarisatie van apparatuur. TUA West wil deze oefening uitbreiden door ook de aanwezige kennis bij de partners te inventariseren. Op die manier kunnen toekomstige kennisvragen van bedrijven gemakkelijk naar de meest geschikte kennisinstelling doorgestuurd worden.

De ontwikkeling van *het gentleman's agreement* bevindt zich in de laatste fase en wordt gefinaliseerd in 2018. De bouwwerken van de uitbreiding in het VKC-gebouw vangen ook in 2018 aan.

Open testing- en onderzoeksfaciliteiten voor topsectoren in de voedingsindustrie (1173)

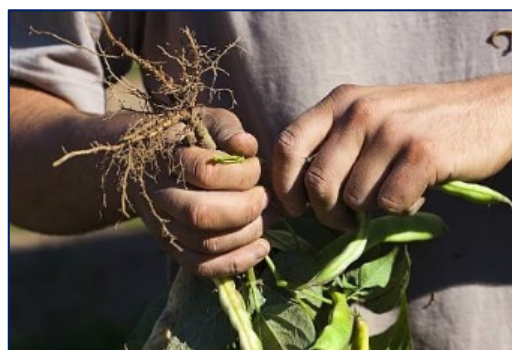
Tijdsduur:	01/09/2017 – 31/08/2019
Soort project:	Investeringsproject
Budget:	€957.575.39
Rol TUA West:	Promotor
Activiteiten TUA West:	Coördinatie + ontwikkeling open innovatieplatform
Partners:	Flanders' Food, KU Leuven Campus Kulak Kortrijk en UGent Campus Kortrijk

De Vlaamse voedingsindustrie vertegenwoordigt, met een omzet van 38,4 miljard euro in 2015, ongeveer 1/5de van de omzet van de volledige industrie. In datzelfde jaar stegen de investeringen met 6% wat goed is voor 996,1 miljoen euro. Ook de export kende een stijging met 4,2% en het aantal directe en indirecte arbeidsplaatsen bedroeg maar liefst 157.554.

Omwille van de uitdagingen en de sterke aanwezigheid van de voedingsindustrie in West-Vlaanderen wil *West Deal* de kennisonderbouw in de Vlaamse agrovoedingsindustrie versterken. Het EFRO-project OIP

Voeding beoogt de uitbouw van open testing- en onderzoeksfaciliteiten voor plantaardige nevenstromen uit de voedselproductie en voor het frituurproces in de voedselverwerking. Dit tracht men te verwezenlijken via gezamenlijke en complementaire investeringen in enerzijds het laboratorium *Food & Lipids* van KU Leuven Campus Kulak Kortrijk en anderzijds het laboratorium voor voedingsmicrobiologie- en technologie van UGent Campus Kortrijk.

TUA West treedt in dit project op als de promotor en biedt ondersteuning inzake communicatie, disseminatie en wisselwerking met de industrie. Dat laatste gebeurt samen met Fabriek voor de Toekomst Voeding en *Flanders' Food*. Met het oog op de noodzaak aan een geïntegreerde aanpak wordt een open innovatieplatform ontwikkeld dat de industrie een geïntegreerd antwoord en inzicht kan bieden op de complexe problematiek van valorisatie van plantaardige nevenstromen en frituren.

Het project stond in 2017 nog in zijn kinderschoenen. In 2018 gaat het in eerste versnelling met de aankoop van de benodigde apparatuur en de uitwerking van een organisatie- en werkingsmodel. Het project zal ook voor een eerste keer voorgesteld worden aan het grote publiek onder de VEG-i-TEC-noemer, een overkoepelende term voor drie agrovoedingsprojecten van UGent campus Kortrijk.

UNIVERSITEIT GENT
CAMPUS KORTRIJK

KU LEUVEN kulak

tuawest
Technische Universitaire Alliantie voor
economische transitie in West-Vlaanderen

FF
FLANDERS' FOOD

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING

Europese Unie

west-vlaanderen
de gedreven provincie

West-Vlaanderen,
ondernemen op hoog niveau

Machinebouw & Mechatronicacentrum WVL (1174)

Tijdsduur:	01/01/2017 – 31/12/2018
Soort project:	Investeringsproject
Budget:	€4.270.521.38
Rol TUA West:	Copromotor
Activiteiten TUA West:	Ontwikkelen open innovatieplatform
Partners:	Howest, KU Leuven Campus Brugge, POM, Sirris en UGent Campus Kortrijk

Dit project beoogt de ondersteuning en transformatie van de mechatronica- en machinebouwsector om op die manier haar internationale positie en verankering in Vlaanderen op duurzame wijze te versterken.

De projectpartners proberen dit te verwezenlijken via de oprichting van een M&M-centrum in West-Vlaanderen met als hoofdthema I4.0. Het centrum bestaat uit drie componenten:

↳ Innovatiecentrum I4.0.

De focus ligt op het omvormen van machines, voertuigen enzovoort tot geïnterconnecteerde en (semi-)autonome Cyber-Physical-Systems. Dit kent zijn vertaling in het I4.0 Machine en *The Ultimate Factory*. Uitvoering ligt hier in de handen van KU Leuven en Sirris.

↳ Technologielaabo rond *Virtual & Augmented Reality*

Binnen dit labo worden technologische evoluties opgevolgd, de toepasbaarheid binnen de sector bekeken en voorbeeldapplicaties uitgewerkt. Ook hier ligt de uitvoering in de handen van Howest en Sirris.

↳ Applicatielab rond *Slimme en Flexibele Productie en Assemblage en Slimme Productieaansturing*

Binnen dit labo gebeurt voornamelijk vertaalonderzoek en wordt apparatuur en kennis breed verspreid aan bedrijven om de haalbaarheid van de nieuwe technologie voor hun toepassing te evalueren. De uitbouw van deze labo's nemen UGent Campus Kortrijk en Sirris voor hun rekening.

Het project mikt eveneens op de oprichting van een open innovatieplatform voor overleg tussen alle belanghebbenden, het begeleiden van de verschillende componenten en het uitzetten van de toekomststrategie. TUA West stimuleert via dit open innovatieplatform een continue en open samenwerking tussen kennisactoren en bedrijven.

2017 stond voornamelijk voor de uitbouw van het centrum en haar onderliggende componenten. Er werd ook een industrieel begeleidingscomité (IBC) samengesteld, bestaande uit tien industriële deelnemers. Dit IBC dient voornamelijk om de opstart van het M&M-centrum te begeleiden en om verschillende open innovatie initiatieven te coördineren. Het comité faciliteert tevens een brede netwerking en technologiediffusie en helpt met het uittekenen van een toekomststrategie.

Er werd ook een *gentleman's agreement* opgesteld waarin de samenwerking tussen de verschillende partners wordt beschreven. Deze overeenkomst werd eind 2017 goedgekeurd en zal begin 2018 ondertekend worden door de partners.

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING

West-Vlaanderen,
ondernemen op **hoog niveau**

Proeftuin Voeding-Water (1175)

Tijdsduur:	01/06/2017 – 31/05/2020
Soort project:	Investeringsproject
Budget:	€1.069.00,00
Rol TUA West:	Copromotor
Activiteiten TUA West:	Ontwikkelen werkgroepen en algemene projectopvolging
Partners:	UGent Campus Kortrijk en Vlakwa

De stap van de onderzoeksfase naar de implementatie van technologische innovaties is bij bedrijven vaak nog te groot of te complex. Hierdoor is er sprake van een kloof tussen onderzoek en de uiteindelijke marktpenetratie. Dit EFRO-project speelt hierop in door een proeftuin op te zetten voor West-Vlaamse voedingsbedrijven.

Dankzij de inrichting van een mini-voedingsfabriek met modulaire pilootlijnen en een bijhorende waterbehandelingsruimte kunnen bedrijven op representatieve schaal alternatieve en innovatieve

technologieën testen op verschillende eenheidsbewerkingen (wassen, snijden...). Binnen deze proeftuin is het mogelijk om de economische, ecologische en sociale impact van diverse technologieën in kaart te brengen.

Via het project ‘Proeftuin voeding-water’ willen UGent campus Kortrijk, TUA West en Vlakwa hun kennis bundelen ten voordele van bedrijven uit de watertechnologie- en AGF-sector. Er zal een multidisciplinair netwerk uitgebouwd worden rond de diverse expertises aanwezig in de (academische) onderzoekswereld, de praktijkcentra en de bedrijfssector rond de verwerking van AGF en waterbehandeling. TUA West vormt een belangrijke actor binnen het triple helixmodel en de beoogde co-creatie. Via regelmatig overleg tussen de leden van thematische werkgroepen zal kruisbestuiving naar andere sectoren mogelijk gemaakt worden. Op die manier kan naast het coërcerende aspect ook een controlerend aspect aan bod komen waarbij nieuwe gebruikers, mogelijkheden en marktopportunities kunnen worden ontdekt en besproken.

2017 was het jaar waarin dit project zijn eerste stapjes zette met o.a. het uittekenen van de bouwplannen, samenstellen van de thematische werkgroepen en de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst. In februari 2018 wordt de locatie officieel geopend met een groots event, VEG-i-TEC, waar UGent al haar projecten betreffende de voedingssector voorstelt. In datzelfde jaar worden ook de bouwwerken aangevangen.

Europese Unie

AGENTSCHAP INNOVEREN & ONDERNEMEN

EFRO EUROPEES FONDS VOOR REGIONALE ONTWIKKELING

West-Vlaanderen, ondernemen op hoog niveau

Crop on top – het platform voor co-creatie van innovatieve urban farming technologie (1177)

Tijdsduur:	01/05/2017 – 30/04/2019
Soort project:	Investeringsproject
Budget:	€7.987.112,00
Rol TUA West:	Informele partner
Activiteiten TUA West:	Kennisdeling
Partners:	Inagro

Er liggen kansen in Vlaanderen om gebruik van ruimte, energie en hulpstoffen in plantaardige productie te beperken, door in te zetten op meervoudig ruimtegebruik en op kringlooeconomie in interactie met andere sectoren. Via dit project zet men de stap naar hoogtechnologische *urban farming*. Ontwikkeling van nieuwe technologieën is nodig om dit haalbaar

en betaalbaar te maken.

Het 'Crop on top'-project wil de ontwikkeling van *urban farming* technologie binnen Vlaanderen organiseren volgens de principes van co-creatie tussen technologiebedrijven, telers, kennisinstellingen en andere relevante stakeholders zoals industrie en overheden. Hiertoe wordt geïnvesteerd in een onderzoekomgeving met een hoge demonstratieve waarde.

De infrastructuur is een sprekend voorbeeld van integratie op het vlak van grondstoffen- en ruimtegebruik: gebouwd op 8000 m² dakoppervlak van een loods, wordt restwarmte en CO₂ aangeleverd vanuit afvalverbranding, wordt de waterkringloop gesloten met de activiteit in de loods en worden nutsvoorzieningen en WKK gedeeld. Alle faciliteiten zijn voorzien voor de ontwikkeling van nieuwe *urban farming* technologie, verticale systemen tot twaalf meter hoogte en systemen van afgesloten meerlagenteelt.

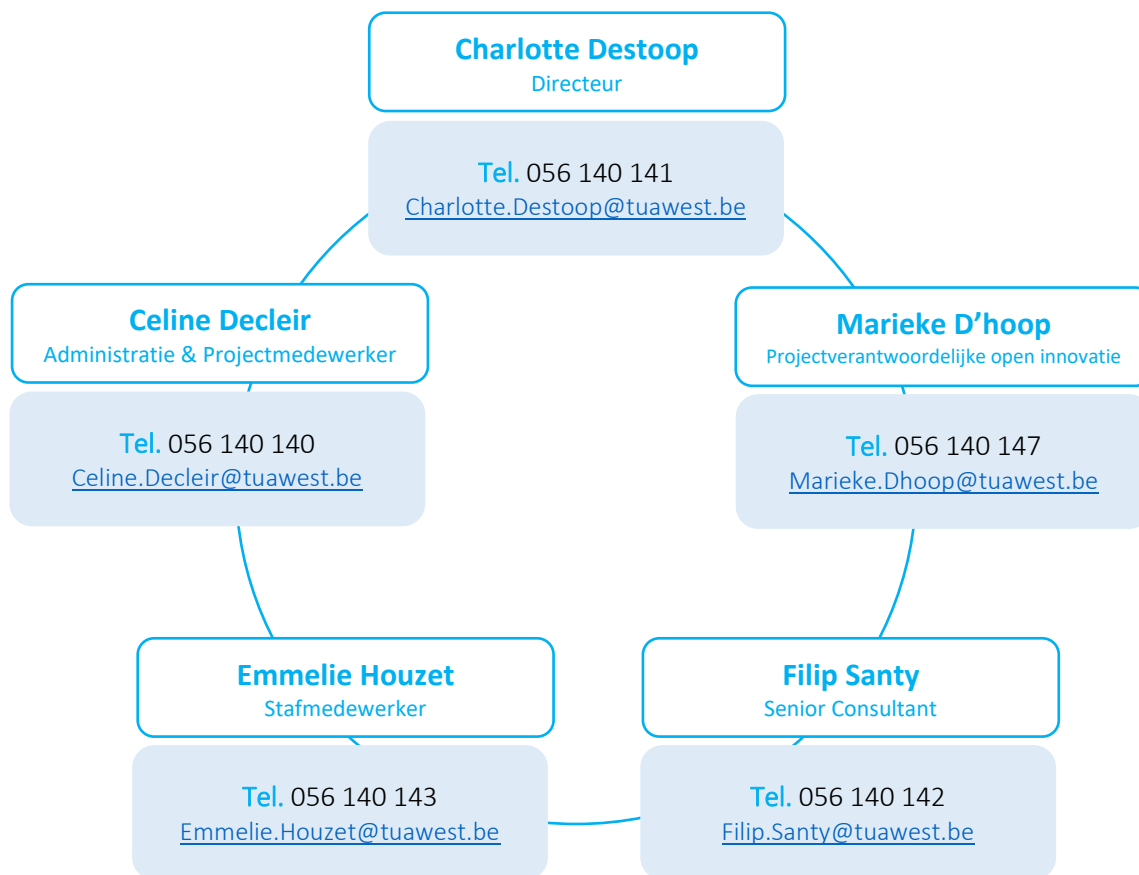
Op die manier wordt de infrastructuur een visionaire, inspirerende en creatieve onderzoeks- en werkomgeving. De technologieën die hier ontwikkeld worden zijn wereldwijd valoriseerbaar bij de ontwikkeling van lokale voedselstrategieën.

De infrastructuur is architectonisch een *landmark* aan de Roeselaarse stadsrand én is maximaal toegankelijk voor het brede publiek om het maatschappelijk draagvlak te creëren voor hoogtechnologische glastuinbouw en stadslandbouw.

TUA West is geen formele partner in dit verhaal, maar verleent wel haar kennis aan dit project, voornamelijk in *living labs* en de creatie van een open innovatieplatform. Zo vond er dit jaar een informatief gesprek plaats met imec, specialist in *living labs*. Men plant dat de serre operationeel is in de eerste helft van 2019.

Contactinformatie

Organisatiegegevens

TUA West

p/a Van Bellghemdreef 6, 8510 Marke

Tel. 056 140 140

info@tuawest.be

www.tuawest.be

IBAN BE80 3631 4163 3477

Ondernemingsnummer: 0600.803.746

Werkadres: Van Belleghemdreef 6, 8510 Marke | info@tuawest.be | www.tuawest.be
Zetel: Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries | private stichting |
Ondernemingsnummer 0600.803.746 | Rekening BE80 3631 4163 3477